N°. 2866

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

1856. 1½ C.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden* enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG 2 OKTOBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

Vereeniging: REGT VOOR ALLEN.

De Kiezers der hoofdstad worden uitgenoodigd, ter gelegenheid der verkiezing, die plaats zal hebben op Donderdag den 2n Oktober, hunne stemmen uit te brengen op den Heer

S. J. Graaf VAN LIMBURG STIRUM,

ter vervulling der in de Provinciale Staten bestaande vakature; en op den Heer

Mr. J. HEEMSKERK, Az.,

ter vervulling der in den Gemeenteraad bestaande vakature.

De Prezident der Vereeniging:
J. W. CRAMER.

AMSTERDAM, 1 October.

Er wordt sinds eenige jaren ten onzent eene jammerlijke *komedie* vertoont, die, zoo zij voortduurt, op eene *tragedie* moet uitloopen.

Welke is die komedie? Een verontrusten van het protestantsche deel der bevolking, een opzwerpen van hare kerkelijke hartstogten, alleen met het doel om een goevernement te verdringen en er een ander voor in de plaats te brengen. Is deze *tour de main* handig volbragt, dan haast men zich de bres, waardoor men binnen kwam, zoo goed mogelijk te digten met het stelsel van *apaisement*.

Dat is een gevaarlijk spel, want daarmeê gaat de politieke waarheid te loor en wordt tevens alle vertrouwen van 't volk in het goevernement langzamerhand maar zeker vernietigd.

Er moet [illegible] maar [illegible] komediespel een einde komen. Ongelukkiglijk, [illegible] niet onmogelijk, maar toch moeijelijk ge[illegible] sinds in 1853, door kerkelijke agitatiën de bres [illegible] bolwerk der Regering is geopend, heeft men haar niet genoegzaam kunnen sluiten. Al wat is aangewend om haar weer te vullen is misbruikt, om ze open te houden. En men is in de kunst om de bolwerken van 't goevernement binnen te sluipen, zoo ver gevorderd, dat ten jare 1856 slechts eene kleine beweging van petitionnement, in 't leven geroepen door eene koalitie van twee elkander vijandige partijschappen, voldoende geweest is, om doel treffen. Het is waar, dat een groot tal kleine blaadjes, eenige maanden lang, »hulp, moord en brand" hebben geschreeuwd voor het protestantsche deel der bevolking, dat niet wist wat er gaande was, verontrust naar den moord en brand rond zag, en — niets vond.

De werkelijke verontrusting van de bevolking, begon eerst toen een nieuw goevernement door de bres was binnengedrongen, en men daar mannen zag optreden, wier antecedenten streden met de algemeen erkende behoeften van 't volk. Er ging een rilling over 't land, die tot in de ministeriële bureaux zich heeft laten gevoelen. [illegible] de Kamer te sluiten, om tijd te winnen, [illegible] de bezorgdheid van de Regering, om door rapporten en kommissiën de aandacht te vestigen op de stoffelijke belangen; van daar het bevredigend programma van de Regering bij de jongste beraadslaging; van daar de verzaking van de antecedenten en van de vroeger door de partijgenooten gestelde eischen; van daar het toetreden der Regering tot de beginselen harer bestrijders; van daar eindelijk het zich demoedig neêrleggen bij het vijandig adres.

Men heeft daarmeê tijd gewonnen, en zal zich trachten vrienden te maken door middel van spoorwegen, kanalen, enz. Inmiddels blijft de politieke quæstie van 't onderwijs hangende, die, wat men ook beproeven moge, voor geene bevredigende oplossing mogelijk is. Vergelijk de eischen van den heer Groen met die van de *Fakkel*; en 't zal blijken dat de Regering zelfs niet bij magte is om de eischen harer eigene onderling verdeelde partijgenooten te bevredigen. Ook het stilzwijgen van de Regering omtrent het middel, waardoor zij het *apaisement*, in zake van onderwijs, zou moeten in werking brengen, toont dat zij geen plan, noch denkbeeld hoegenaamd heeft, en [illegible].

Men heeft dus eene beweging begonnen, verwachtingen geopend en beloften gedaan, waaraan geen uitweg is. Helaas! ja, dat is de toestand. Is die houdbaar?

Laten wij alle quæstie van personen ter zijde, en vragen wij, wat er van het land worden moet, als niet met alle kracht het systeem bestreden wordt, dat men in Nederland een goevernement kan afbreken en zich in zijne plaats dringen door middel van een opzetten der Protestanten tegen de Katholieken? Als aan dat rampzalig systeem de bodem niet wordt ingeslagen, dan zal en moet de komedie vroeg of laat overgaan in een tragedie, dat is, in openbare tweedragt en verdeeldheid van het land.

De Koning heeft met de beide Kamers betuigd die tweedragt en die verdeeldheid te vreezen als den grootsten rampspoed voor het land. Het bewijst dat het hoog tijd wordt om een einde te maken aan al wat die tweedragt en de verdeeldheid voedt.

Allereerst moet men alzoo beginnen met de in 1853 gemaakte bres te sluiten. Het opzweepen van de protestantsche vooroordeelen tegen de Katholieken moet ophouden een middel te zijn om zich een weg tot het goevernement te banen.

Wij gelooven dat, op dit oogenblik althans, niemand ons dat beginsel zal betwisten. De moeijelijkheid is slechts om het in praktijk te brengen. Als de wagen van Staat eens op een verkeerde baan is, dan is hij daarvan niet gemakkelijk op eene andere over te brengen.

Tot dusverre is daartegen slechts gebezigd een repressief middel, 'twelk allezins onvoldoende is. De tegenstand van de Volksvertegenwoordiging en van de pers tegen de goevernementen, die door kerkelijk drijven aan 't roer zijn gekomen, [illegible] verminderen, [illegible] kwaad te weeren en de oorzaak in het hart aan te tasten.

Voor dit laatste is een *preventief* middel noodig. En dit preventief middel is geen ander en kan geen ander zijn, dan dat al wie onder de Protestanten in staat is invloed uit te oefenen, overal waar hij kan, zich tegen dergelijk drijven verzet.

Daardoor alleen is aan de rampzalige komedie een einde te maken. Gebeurt het niet; dan zal men 't overlaten aan de gebeurtenissen, die uit haren aard onvermijdelijk tragediën zullen zijn.

Wij vinden in den *Nederlandsche Spectator* eene persiflage op de utrechtsche Unie. Zij is te waar en te vrolijk tevens, om haar in onze kolommen geen plaatsje te geven, al is daarin dan ook eene hatelijkheid tegen de Katholieken en hunne Kerkvoogden, die zij niet verdiend hebben. De *Spectator* geeft de volgende korrespondentie:

»Mijnheer de Redacteur!

»Het ziet er in onze oude Krähwinkel treurig uit: er heerscht bittere tweedragt, ten gevolge eener onhandige poging om eendragt te stichten.

»Begrijp eens, we hebben hier, behalve de koffij-drinkers, twee thee-partijen; de eene is voor de groene thee, de ander voor de zwarte. De groene partij, die de oudste is, zag in den laatsten tijd haren invloed gaandeweg afnemen: oude dames hingen haar nog aan, enkele aristocraten meenden, dat een edelman alleen groene thee mag drinken, en de achterbuurt is geheel op hare hand; maar den deftigen middelstand had zij bijna geheel verloren: velen waren toch tot inzien gekomen, dat de groene kleur niet natuurlijk was, maar verkregen werd door het droogen op koperen platen, en vreesden daarvan nadeelige gevolgen voor de gezondheid der goede burgerij.

»De voorstanders van de groene thee beriepen zich daarentegen op het oude gebruik, beweerden, dat onze vaderen nooit anders dan groene thee hadden geschonken, en gaven vrij duidelijk te verstaan, dat men, door zwarte thee te drinken, de eer der vaderen bezoedelde en onwaardig was een burger van Krähwinkel te zijn.

»De zwarte-thee-drinkers lieten zich dat niet zeggen, maar verklaarden, met diepen eerbied voor de vaderen, dat die vaderen, zoo zij schadelijken drank gedronken hadden, toch verkeerd hadden gedaan; dat zij zeker niet den wil, maar in geen geval het regt hadden bezeten, om hunne kinderen te verpligten, willens en wetens hunne gezondheid te benadeelen: zelfs gaven de zwarten soms een wenk, dat de groene thee in den tegenwoordigen tijd met allerlei onthee-achtige bestanddeelen vervalscht was, en dat de groenen misschien wel anders zouden spreken, wanneer zij niet bedoelden, het gemeen op hunne hand te krijgen. Sommigen gingen zelfs zóó ver van te beweren, dat de geheele zaak neêrkwam op het eigenbelang van zekeren slimmen koopman, die met veel poehaai en een schitterend uithangbord eene negotie in groene thee bij ons had opgezet; nog anderen meenden, dat de groenen de thee slechts tot leus namen, en hun ware doel was, invloed uit te oefenen op de verkiezingen voor den gemeenteraad.

»Daarover werd op onze societeit dikwijls hevig getwist, en de eene partij gaf aan de andere weinig toe, ofschoon het tot eer ook van de hevigste zwarten gezegd moet worden, dat zij minder tegen de groene thee te veld trokken, dan wel hun regt handhaafden om zwarte thee te drinken, terwijl zij der tegenpartij de vrijheid niet betwistten om groene te gebruiken, totdat zij tot beter inzigt zouden gekomen zijn.

»Voor een jaar of drie scheen er, te midden van den hevigsten strijd, plotseling een wapenstilstand gesloten te zijn; — ja enkelen droomden van eeuwigen vrede. De koffij-drinkers namelijk, altijd eensgezind onder hunne hoofden, die zelve gefiltreerde koffij drinken en de anderen aan het dik laten slurpen, hadden een wat al te hoogen toon aangeslagen op de societeit; de groenen waren woedend, en ook de zwarten meenden, dat zoo iets niet te pas kwam, en de koffijmannen zich niet moesten verbeelden, dat zij er alleen waren. Toen deden de groenen vredesvoorslagen; de zwarten stemden stilzwijgend toe; de kommissarissen traden af, en bij de verkiezing van nieuwe kwamen een paar groenen op het kussen door de stemmen der zwarten, die nu niets anders verwachtten, dan in het nieuwe reglement een verbod op de koffij opgenomen te zien. Maar ja wel, — de groenen hielden zich alsof er geene koffijdrinkers waren en durfden zelfs eene boete voorstellen op het gebruik van zwarte thee. Dat gelukte nu wel niet; maar de zwarten hadden leergeld betaald en wrokten in stilte over de trouweloosheid der groenen. Ook dat begon nu zoo zachtjes aan te slijten, toen een onhandige makelaar het tweedragts-vuur weder aanblies.

»Voor eenige jaren had deze zich hier gevestigd en bestendig verklaard, dat hij noch tot de groene partij noch tot de zwarte wilde behooren; men vond dat in Krähwinkel nog al aardig; — 't was zoo gematigd. Op de societeit drinkt hij dan ook altijd groene en zwarte dooreen, maar toch, op de theepartijtjes bij de groenen, stemde hij in met de klagt over de onbesuisde drift der zwarten, slurpte hij hen het groene thee-nat met welgevallen op, en zwarten, die fijn van smaak waren, beweerden, dat hij t'huis al bitter weinig zwarte thee onder de groene mengde, terwijl enkelen, die een [illegible] dennens hebben, fluisterden dat het hem te doen was om de groene- en zwarte theewinkels tegelijk te bedienen, en bij de aanstaande benoeming van een gemeente-secretaris in aanmerking te komen.

»Die man begon nu op eens te klagen, bij elke gelegenheid op nieuw en bitter te klagen, over de jammerlijke verdeeldheid onder de theedrinkers, en beweerde, dat daar een eind aan moest komen en dat ze best waren bijéén te brengen.

»Eerst keek men hem vreemd aan en zeide, dat het thans nog al schikte; iedereen liet den ander in vrede zijne thee drinken, en slechts een enkele warmgebakerde groene liet zich soms op de societeit een hard woord over de zwarten ontvallen, waarop deze echter meestal het stilzwijgen bewaarden. De gematigden onder de groenen keurden zelve die aanvallen af; men gaf de vrees te kennen, dat geweldige middelen tot vereeniging de klove nog maar breeder zouden maken, en enkelen vroegen bedenkelijk, of men ook weder het oog had op de aanstaande verkiezingen voor den gemeenteraad? Maar dat alles mogt niet baten: onze makelaar beweerde, dat men veel pleizieriger pot kon spelen, wanneer allen door hem vereenigd waren, en dat men de koffijdrinkers dan ook veel beter aankon: de man had zich nu eenmaal in het hoofd gezet, dat hij de redder van Krähwinkel moest

zijn, en hij riep de voorstanders van de groene en zwarte thee zamen tot eene vergadering in ons societeitslocaal.

»'t Zag er al vreemd uit op dien avond: de meerderheid bestond uit vrienden van den makelaar, die verklaarden, dat zij groene en zwarte thee dronken en met diep medelijden nederzagen op de eenzijdigheid der groene-, maar vooral der zwarte-thee-drinkers, die dan toch, — dat moest iedereen toestemmen — maar lastige menschen waren. Na zich met eenige ostentatie een kopje groene en zwarte thee ingeschonken te hebben, begon de makelaar met eene toespraak, waarin hij de kostelijke eigenschappen der thee hemelhoog verhief en zijne hoorders, als echte theedrinkers, hartelijk welkom heette, hunne verdeeldheid betreurde en betoogde, dat zij allen het eens konden worden, wanneer zij eene nieuwe soort van thee wilden drinken, die hij voornemens was aan de markt te brengen: die thee zou noch groen, noch zwart, maar grijs zijn, ofschoon de groenen er gerust op konden rekenen, dat zij den groenen smaak niet zouden missen, en de zwarten in het donker, duidelijk zouden bespeuren, dat het nieuwe artikel inderdaad zwart was! (Ik wist, dat hij met een partijtje bogt, dat hij op de laatste veiling gekocht had, aan den grond was blijven zitten.) Daarop stelde hij een concept-reglement voor, waarvan het eerste artikel verklaarde, dat er in Krähwinkel eene thee-unie bestaat, zamengesteld uit voorstanders van de groene en van de zwarte thee; bierdrinkers konden als honoraire leden toegelaten worden. Art. 2 stelde als doel der thee-unie voor, de eendragtige handhaving en bevordering van de regten der thee tegenover de koffij, ook op het gebied der gemeente-verkiezingen, terwijl art. 3 verklaarde, dat de leden der unie de *echte* thee wilden drinken, volgens de zuivere beginselen van het thee-zetten.

»Daarop begon de discussie: reeds waren de gemoederen der groenen ontstemd door de verschijning van een der zwarten met een witten hoed op het hoofd: dat kwam, meenden zij, bij zoo plegtige gelegenheid niet te pas; maar na de voorlezing van het concept-reglement brak een ware storm los. De slimme koopman, die met de groene thee zoo kostelijke zaken gemaakt had, verklaarde, dat het geheele voorstel van den makelaar hem tegen de borst stuitte; men had op eendragt aangedrongen, maar hij zag het nut van die eendragt niet in: Krähwinkel was altijd tweedragtig geweest, en de negotie had er niet bij geleden. Hij, voor zich, begeerde geene verzoening, innig overtuigd, dat de zwarte-thee-drinkers eigenlijk geene theedrinkers waren en eerder t'huis behoorden bij de kannibalen, die bloed drinken. Wilde men onder den gemeenschappelijken naam maar alles, rijp en groen, zamenvatten, men kon hem dan op 't eind wel *bbei* laten slurpen; daar bedankte hij voor; hij had het depot van de echte *Joosjes*, en liever sloot hij vrede met de koffij-drinkers dan met de zwarten; maar hij kon het tegen de koffij-mannen en de zwarten wel tegelijk uithouden, en dat was zijn plan ook: voor hem was de strijd eene heilzame gymnastische oefening.

»Iedereen was verbaasd; maar onze makelaar scheen wel het diepst verslagen, misschien omdat hij van de groenen dien tegenstand niet had verwacht, welligt ook, omdat het gemeentesecretariaat zijn starend blikken ontkwam; en hij begreep, dat zijn ongroene, onzwarte thee niet aan de markt te brengen was. Zijne vrienden verlieten hem niet: zij verklaarden, dat zij des koopmans altijd zijn gewone cordaatheid en zuiverheid van beginselen gaarne erkenden, maar meenden, dat hij wel eens het klein weinigje overdreef; men kon toch best zamen thee drinken, wanneer ieder zijn eigen thee in den zak had en elk een trekpot voor zich nam; de koffijdrinkers zouden er zich dood over ergeren, wanneer de groenen en de zwarten gemeenschappelijk theewater hadden; en wie weet — als ieder zijn eigen thee maar niet te sterk zette en men er wat ruim suiker in deed, — of men er niet nog eens gezamelijk toe overging, om de nieuwe thee van den makelaar te drinken!

»De koopman verklaarde, dat hij niet van kleurlooze en smakelooze thee hield, dat hij de zijne bij preferentie zonder suiker dronk en in der eeuwigheid, of — ze moesten zijne groene nemen, met de zwarten geen thee zou drinken.

»»Och, dat meent hij zoo erg niet," zeiden de vrienden van den makelaar; »we moesten maar aan 't stemmen gaan, en men ging aan 't stemmen, en met overgroote meerderheid verklaarde de vergadering, met de vrienden van den makelaar aan het hoofd: Er bestaat te Krähwinkel een thee-unie, zamengesteld uit groene- en zwarte-thee-drinkers.

»Onze koopman stemde met handen en voeten tegen en maakte zoo diepen indruk op een der zenuwachtigste vrienden van den makelaar, dat deze in bedenking gaf, of de vergadering, ter wille van de gezondheid van den theekoopman en om de koffijdrinkers te verbazen door hare ontzettende eendragt, niet zou kunnen besluiten om hare stemming te vernietigen en te verklaren: het is wenschelijk, dat er in Krähwinkel een thee-unie tot stand kome? Eene volgende vergadering kon dan zien, of het wenschelijke ook uitvoerbaar was?

»Dat werd met algemeene stemmen aangenomen: De koopman rekende er op, dat het wel eene groene-thee-unie zou worden; de vrienden van den makelaar hoopten, dat men zich nog wel op de grijze zou vereenigen, en de zwarten wilden den naam niet hebben, dat ze den zoeten vrede hadden verstoord, en gingen glimlagchend naar huis.

»Maar den volgenden dag was het op de societeit algemeen verspreid, dat er eene unie tusschen de groenen en de zwarten gesloten was, en dat zij te zamen broederlijk de nieuwe thee van den makelaar gedronken hadden. Velen, die op de vergadering niet tegenwoordig waren geweest, en in opregtheid naar den vrede in Krähwinkel verlangden, hieven een luiden juichtoon aan, waardoor de koffijdrinkers zoo verschrikt werden, dat zij in ernst vraagden, of de groenen, door de zwarten gesteund, hen nu uit de societeit zouden drijven? Eindelijk konden de zwarten niet langer zwijgen, en ze riepen het luide uit voor vrienden en tegenstanders: geheel de thee-unie is eene fictie! Straks kwam ook de theekoopman verklaren, dat nog altijd in zijn isolement zijne kracht lag, en dat hij nooit tot eene thee-unie zou medewerken, tenzij men verklaarde, dat er geen thee-unie was en geen komen zou. Maar men had te laat gesproken: de koffijdrinkers zijn opgewonden, de thee-drinkers twisten heviger dan ooit, thans over de vraag, of de thee-unie al dan niet bestaat; sommigen meenen, dat de unie bestaat; omdat het nu eenmaal gezegd is; intusschen in al die confusie heeft menigeen zijne geurige kop thee koud laten worden, of zijn trekpot omgeworpen.

»Wat ik na dit getrouw verhaal van u weten wilde, Mijnheer de Redakteur, is, of naar uw oordeel, de thee-unie bestaat, en zoo ja, of zij zal blijven bestaan, wanneer de discussie geopend wordt over de echte thee en de zuivere beginselen van het thee-zetten? Zijt gij van dat gevoelen, ik zal dan de tweede vergadering, die tegen de volgende week is uitgeschreven, gaan bijwonen; maar dunkt het u niet beter, dat elk vooreerst zijne eigene thee drinke, zonder er zijne maag mee te bederven, een ander met rust late bij zijn trekpot en den slimmen koopman met den makelaar den rug toekeere?

»Een gematigde Zwarte."

Tot de hoofdbestuurders der *Evangelische Maatschappij* TER BEVORDERING VAN GODZALIGHEID ONDER DE KATHOLIEKEN behoort de heer baron d'Aulnis de Bourouille, dezelfde, die thans zal optreden als prokureur-generaal bij het prov. geregtshof in Noord-Brabant. — Wij nemen het den heer d'Aulnis niet kwalijk, dat hij zijn *fort* maakt van het »godzaligen" der Katholieken: wij mogen echter vragen, of het niet op eene zeer uitnemende wijze getuigt van den verzoenenden geest van het hoofd van het ministerie, aan hem, wiens roeping het is de Katholieken van hun geloof afvallig te maken en tot het geloof der *Evangelische Maatschappij*, die geene geloofsbelijdenis heeft, te bekeeren, — aan hem de gewigtige en invloedrijke betrekking van prokureur-generaal bij het prov. geregtshof in Noord-Brabant op te dragen?

Uit de memorie van toelichting der begrooting van uitgaven ten behoeve van de R. K. Eeredienst, schrijven wij 't volgende af:

»In betrekking tot den stand der *Roomsch-katholijke kerkorganisatie*, waaromtrent bij de vorige begrootingen opvolgend inlichtingen zijn gegeven, dienen de volgende bijzonderheden tot aanvulling van de vroeger gedane mededeelingen.

»De in het vorige jaar onvoltooid gebleven indeeling der parochiën van het aartsbisdom van Utrecht is zoo ver gevorderd, dat op 1 Julij 1856 nog slechts *zeven* kerkelijke gemeenten, tot onderscheidene dekenaten van die dioecees behoorende, op hare parochiale omschrijving en inrigting waren wachtende.

»In het bisdom van *Haarlem* is dat belangrijke werk sedert het vorige jaar weinig voortuitgegaan. De voornaamste oorzaak daarvan moet, naar het schijnt, worden toegeschreven aan verschillende moeijelijkheden, welke de nog aanwezige gevolgen van den vroegeren *abnormalen* toestand van het kerkwezen aan den kerkvoogd, bij het beramen van eene doelmatige regeling, doen ontmoeten. Zoodanige regeling is geene gemakkelijke taak, vooral daar waar een, te ruim getal statiën bestaat en de aanwezige bedehuizen te bekrompen of niet op zoodanige standpunten gevestigd zijn, als voor de plaatselijke behoeften wordt vereischt.

»In zulke omstandigheden vordert het bepalen der uitgestrektheid van iedere parochie, in behoorlijke verhouding tot de betrokken bevolking, voorafgaande voorziening ten einde de stoffelijke krachten der kerkgemeenten niet worden versnipperd, maar de noodige zamenwerking tot het gelijkmatig dragen der parochiale lasten verzekerd blijve.

»De zwarigheid aan de daarstelling van bekwame parochiekerken verbonden, laat zich, bij gemis aan voldoende middelen, niet zoo gereedelijk wegruimen. Zij kan alleen door gepaste maatregelen worden opgeheven; waartoe te meer beleid en omzigtigheid noodig is, naar mate het gering vermogen de voorziening in de groote behoeften moeijelijker maakt en de bijzondere belangen, die met elkander in overeenstemming moeten worden gebragt, minder bereid mogten gevonden worden tot bevordering van het algemeen nut, hetwelk, bij de instelling der parochien, het zwaarst behoort te wegen.

»In Januarij 1856 zijn al de Roomsch-katholijke gemeenten van het Noordbrabantsche gedeelte van het bisdom van *Breda* kanoniek bevestigd als parochien, met behoud van de reeds vroeger bestaande inschrijving van het parochiaal grondgebied. Te gelijker tijd trad aldaar in werking het in 1854 vastgestelde Algemeen Reglement voor de parochiale kerkbesturen, en werden ter uitvoering daarvan, aan die besturen de noodige voorschriften gegeven omtrent de inrigting en zamenstelling zoo van de jaarlijksche begrooting en rekening wegens de inkomsten en uitgaven der parochiale kerkekassen, als van de inventarissen der parochiale eigendommen en goederen. Deze gewigtige aangelegenheden zijn nu ook voor die parochien op gelijke wijze geregeld als in 1855 voor de parochien in de dioecesen van *Utrecht* en *'s Hertogenbosch* werd voorgeschreven.

»In Februarij 1856 zijn aan de parochiale armbesturen in het aartsbisdom *Utrecht* doelmatige voorschriften gegeven voor de inrigting en zamenstelling hunner rekening en begrooting, mitsgaders van den inventaris hunner bezittingen. Bij de behoorlijke naleving dezer voorschriften zullen de parochiën in deze dioecees, ook in betrekking tot haar armwezen, voldoende waarborgen voor een goed beheer kunnen vinden en alzoo een belang verzekerd zijn, hetwelk niet minder dan de administratie der parochiale kerkbesturen, behartiging van de zijde der parochianen verdient.

»In de overige dioecesen moeten dergelijke voorschriften aan de aldaar bestaande parochiale armbesturen nog worden verstrekt; althans het is bij de Regering tot hiertoe niet bekend, dat de uitvoering van het Algemeen Reglement voor die besturen aldaar in dit opzigt reeds is geregeld geworden."

In de memorie van toelichting omtrent de begrooting van de hervormde en andere eerediensten, stippen wij aan:

»De som voor het VIde hoofdstuk toegestaan voor 1856 beloopt ruim *f* 1,694,000. Hetzelfde cijfer zou ook voor 1857 toereikend kunnen worden geacht, ware het niet dat inzonderheid gelet had moeten worden op dringende behoefte aan subsidie voor kerkgebouwen, en meer nog op den zorgelijken toestand van vele predikanten, wier lage tractementen wegens de in de laatste jaren zoo zeer verhoogde prijzen van meest alle levensnoodwendigheden niet meer in evenredigheid staan tot hunne behoeften.

»Er zijn vele predikanten wier inkomen nog geen *f* 800 bedraagt; niet gering is het getal der leeraars wier jaarwedden slechts *f* 700 of *f* 600 beloopt; ja daar zijn er, wier tractement de som van *f* 500 nog niet bereikt. Het lot van vele predikanten is dan ook zeer zorgelijk en beklagenswaardig. Bijzonder in den laatsten tijd heeft zulks aanleiding gegeven tot talrijke adressen uit alle oorden des lands, waarin die toestand met levendige kleuren wordt afgemaald.

»Ook de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk heeft zich te dezer zake met dringend aanzoek en herhaaldelijk tot de Regering gewend.

»Om in de behoefte te gemoet te komen is art. 11, tot verbetering van lage predikantstractementen, met *f* 15,000 verhoogd.

»Voor subsidiën tot opbouw of herstel van kerken en pastorijen werd vóór het jaar 1850 ruim *f* 50,000 toegestaan, doch sedert is daarvoor niets meer dan ongeveer een derde van dat bedrag beschikbaar gesteld. Dat verminderd bedrag is gebleken al te ongenoegzaam te zijn. In een adres te dier zake van de Algemeene Hervormde Synode wordt onder anderen het volgende aangevoerd: »Het is maar al te waar, dat de toestand van de kerkgebouwen en pastorijën op vele plaatsen in ons vaderland »veel te wenschen overlaat. Door verloop der tijden zijn »vele kerken bouwvallig geworden. Ten gevolge van de »toenemende bevolking zijn op sommige plaatsen de ker»ken te klein, terwijl op andere de behoefte zich doet »gevoelen aan nieuw te stichten kerkgebouwen. Waren »in de vorige eeuw de inkomsten der geestelijke goederen »meer dan voldoende om in die behoefte te voorzien, en »zouden die inkomsten thans ten gevolge van de meerdere »opbrengst der landgoederen bijna verdubbeld zijn, die »goederen werden, helaas! vóór lang met 's Rijks domein ver»eenigd, zoodat vele plaatsen, vooral ten platten lande, »weinig of geen eigendommen meer bezitten, en dus op »de eene of andere wijze moeten worden ondersteund, »indien men aan de ingezetenen de gelegenheid niet wil »benemen tot bijwoning van de openbare godsdienst. Heeft »de Synode voor bijna dertig jaar getracht, door het op»rigten van een fonds voor noodlijdende kerken en per»sonen en door het doen houden eener jaarlijksche kollekte »ten behoeve van het fonds, gedeeltelijk in de behoeften »te voorzien, en zijn hierdoor tonnen schats door de leden »der Kerk vrijwillig bijeengebragt tot ondersteuning van »noodlijdende gemeenten, — schier ieder jaar levert het »bewijs op, dat de aanwezige middelen verre door de »behoeften worden overtroffen, vooral nadat de som, op »de Staatsbegrooting uitgetrokken voor herstel van kerken

lijke gebouwen, sedert eenige jaren aanmerkelijk is verminderd.

Om in deze behoefte te gemoet te komen is de raming voor 1857 op art. 16 met *f* 9000 verhoogd.

De IIIde afdeeling van het VIde hoofdstuk betreft het Israëlitisch kerkgenootschap. Ook in die afdeeling is een post voor subsidien voor kerkgebouwen (art. 22). Voor het jaar 1850 was daarvoor *f* 3500 toegestaan, doch toen werd die post op *f* 1100 gesteld en dus met *f* 2400 verminderd. Bij de begrooting voor 1852 is daarvoor echter weder *f* 3500 beschikbaar gesteld en dat bedrag is sedert jaarlijks toegestaan. Diezelfde som is nu ook, zonder verhooging, voor het jaar 1857 geraamd. Daarentegen is het, in verband tot de voorgestelde verhooging voor predikantstraktementen, en met het oog op de behoeften der Israëlitische geestelijken, zoowel billijk als noodig te beschouwen, de gelegenheid open te stellen om ook de traktementen der opperrabijnen te verbeteren. Te dien einde is art. 20 voor 1857 met *f* 1000 verhoogd."

De direkteur van het postkantoor alhier berigt, dat met den 1sten Oktober aanstaande de laatste busligting aan het kantoor voor de verzendingen per laatsten trein van den hollandschen spoorweg 15 minuten zal vervroegd worden en alzoo zal plaats hebben ten 6 ure 45 min. des avonds, de frankering tot 6 ure 30 min. des avonds, terwijl voorts nog nog de navolgende busligtingen aan het kantoor verandering zullen ondergaan, als:

Maastricht. Laatste ligting ten 7 ure 20 min. des morgens, frankeering ten 7 ure des Morgens.

Idem. Laatste ligting ten 6 ure 45 min. des avonds, frankeering 6 ure 30 min. des avonds.

Venlo. Laatste ligting ten 6 ure 15 min. des avonds, frankeering tot 5 ure 45 min. des avonds.

Idem. Laatste ligting ten 6 ure 45 min. des avonds, frankeering tot 6 ure 30 min. des avonds.

Sittard. Laatste ligting ten 6 ure 45 min. des avonds, frankeering tot 6 ure 30 min. des avonds.

Volgens berigt der britsche postadministratie is de vroeger aangekondigde dienst van snelzeilende paketbooten uit Engeland naar Australie weder opgeheven.

In de plaats daarvan worden voortaan de brievenmalen, bestemd naar Australie, eenmaal in de maand uit Engeland verzonden, met stoompaketbooten welke de reis doen om de Kaap de Goede Hoop, en waarvan het vertrek uit de Engelsche zeehaven voor de eerstvolgende maanden bepaald is op 13 October, 12 November, 12 December en 12 Januarij aanstaande.

De vroegere opgaven omtrent de verpligting tot frankeren [illegible] der postkantoren [illegible].

Den eersten Oktober zal de dienst op den spoorweg van Landen, over Hasselt en Maastricht naar Aken bepaaldelijk worden geopend. De direktie heeft bekend gemaakt, dat men van den eersten Oktober in 8 uren tijds van Maastricht naar Rotterdam, in 11 uren naar Amsterdam, in 17 uren naar Hamburg en in 17½ uur naar Berlijn zal kunnen reizen, en uit beide laatstgenoemde steden binnen een gelijk tijdsverloop zal kunnen terugkeeren. — Z. M. de koning van Pruissen heeft den heer Lamberts, behoorende tot de direktie, de orde van den Rooden Adelaar verleend.

Heden wordt van regeringswege, ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken, vermeld bij § 2 der cirkulaire in de *Staats-Courant* van 29 Junij 1852, verzonden het 41ste nommer der hanoversche *Gesetz-Sammlung*, bevattende eenige op den 28sten Augustus jl. voorloopig vastgestelde bepalingen nopens het tolkantoor te Harburg.

Z. M. heeft benoemd: tot ontv. der dir. bel. en acc. te Alblasserdam c. a. P. Lipjes, te Tubbergen J. G. Oosterbaan, en te Terheijden H. C. van Doorn; tot burgem. te Dordrecht dr. M. G. Timmers Verhoeven, voorts W. C. van den Brandeler eervol ontslagen als burgem. te Noordwijk, en hem als zoodanig benoemd te Brielle.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Dingsdag 30 September.

In deze zitting zijn ingekomen de navolgende wets-ontwerpen, als: een tot vaststelling der raming van uitgaven wegens verstrekkingen voor het departement van Oorlog dienst 1856; een tot wijziging der hoofdstukken II en IX *B* der Staatsbegrooting voor 1856; een tot vaststelling der begrooting wegens het Pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren voor 1857; een tot vaststelling der begrooting van uitgaven wegens den arbeid der gevangenen voor 1857; een tot goedkeuring eener ruiling tusschen den Staat en de gemeente Roermond.

Voorts is mededeeling gedaan der benoeming van kommissien van rapporteurs voor de in de laatste dagen in de afdeelingen onderzochte wets-ontwerpen.

De betrokkene kommissien van rapporteurs voor de wets-ontwerpen: tot naturalisatie van J. van Hees en acht anderen; tot onteigening van perceelen voor de verlegging van het kanaal van 's Gravenhage naar Scheveningen; tot inkoop en amortisatie van rentegevende nationale schuld; tot verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1856 (bijdrage voor den aanleg van een kanaal ter verbinding van de Drentsche hoofdvaart te Assen met de haven te Groningen); en tot magtiging tot onderhandschen verkoop van een perceel rijksgrond te Maastricht, hebben daaromtrent hare eindverslagen uitgebragt. De Kamer heeft besloten dat op aanstaanden Vrijdag, te beginnen des voormiddags ten elf ure, die wets-ontwerpen, in de aangegeven orde, achtereenvolgens zullen behandeld worden.

Daarna zal de beraadslaging plaats hebben over de konklusie van het rapport der kommissie tot onderzoek der stukken betrekkelijk het aftappen van Maaswater op de Zuid-Willemsvaart.

De heer van Bosse heeft aan het slot der zitting verslag uitgebragt omtrent de bij de Kamer van regeringswege ingekomen inlichtingen op het adres van P. Manden, wegens de kerkelijke pensioenen. De konklusie van dat rapport zal nader behandeld worden.

's GRAVENHAGE, 30 September. Naar men verneemt vertrekt Z. K. H. Prins Frederik heden uit Petersburg. Z. K. H. zal op HD. doorreize nog een bezoek brengen aan het Hof van Pruissen.

GORINCHEM, 29 Sept. Op de heden te Leerdam gehoudene paardenmarkt, waren ongeveer 500 paarden aangebragt, waarvoor veel kooplust bestond, bijzonder voor Frankrijk en Duitschland. In jonge paarden was veel handel en werden tot zeer hooge prijzen vlug afgezet. (*H.*)

's HERTOGENBOSCH, 29 Sept. De paarden-, beesten-, linnen- en lakenmarkt, alsmede van landelijke voortbrengselen, heden alhier gehouden, is wat vet en kalfdragend hoornvee betreft, zeer aanzienlijk geweest en met veel handel werden goede prijzen besteed; in paarden, waren, die van goede kwaliteit, zooals zij allen doorgaans waren, zeer gezocht, en gingen tot goede prijzen vlot van de hand. Noord-Brabandsch echt gesponnen en geweven linnen bij aanzienlijke aanvoer met veel en willig vertier. (*H.*)

SCHAYK (bij Grave) 26 Sept. De wel-eerw. heer W. van de Burgt vierde heden het jubelfeest van zijn vijftigjarig priesterambt. Eene plegtige Hoogdienst werd in de versierde kerk opgedragen. De geheele gemeente had zich voor deze gelegenheid in feestgewaad getooid; van alle huizen wapperden vlaggen. Des avonds bragt de liedertafel van het dorp den jubilaris een serenade.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 Sept. Alle bladen en korrespondentiën geven blijk van den door de cirkulaire van prins Gortschakoff te weeg gebragten indruk. De *Pays* beproeft om de echtheid van het dokument in twijfel te trekken, doch met weinig goed gevolg.

Men wil in dien brief bijna een soort van oorlogsverklaring zien, eene aankondiging dat Rusland, zoo de westersche mogendheden hare schepen naar Napels zenden, op zijne beurt dat voorbeeld volgen zoude, en den monarch van Sicilië tegen elke aanranding beschermen.

Dit is echter de beteekenis niet der cirkulaire, die niet eens het karakter eener Nota draagt, waarvan de westersche mogendheden mededeeling gedaan zou moeten worden; zij bevat niet meer dan voorschriften aan de russische diplomatische agenten omtrent de aanrakingen, welke zij over de napelsche quaestie met de Regeringen zouden kunnen hebben.

— Een telegrafiesch berigt uit Napels van 27 September meldt: De heer v. Hübner is den 22 naar Rome en van daar naar Weenen vertrokken.

De Koning van Napels is naar Gaëta vertrokken.

De heer Martini blijft te Napels, alleen belast met de waarneming der oostenrijksche ambassade.

— Men weet, dat reeds sedert geruimen tijd sprake was van den afstand door Denemarken aan Frankrijk van een gedeelte van het grondgebied op IJsland, tot het vestigen van een depôt aldaar, ten behoeve der fransche zeevisscherijen en hetgeen verder tot dien tak van nijverheid behoort. Thans is, naar eene depêche uit Kopenhagen meldt, werkelijk de konventie tot zodanigen afstand tusschen Denemarken en Frankrijk gesloten.

— Uit Melilla wordt dd. 12 September aan de *Nacion* van Madrid geschreven, dat hoewel de Spanjaards met vijf Kabyllas, welke de mooren in de nabijheid dier plaats hebben, in vrede leven, de Kabylla van Benisidel immer vijandelijkheden pleegt, hetgeen ten gevolge heeft gehad dat een devizie van 550 man, in drie kolommen tegen de mooren van het Rif is opgerukt; de eerste kolonne heeft met de bajonet verscheidene stellingen ingenomen en is tot Santiago doorgedrongen.

De twee andere kolonnes vielen van eene andere zijde vier stellingen aan en maakten zich meester van het geschut, dat zij vernagelden, waarna zij op bevel van den goeverneur terugkeerden.

Van weerszijden zijn wonderen van dapperheid verrigt; vaak worstelden de Spanjaards en Mooren man tegen man; maar de eersten hebben, ondanks de mooren veel talrijker waren, de overwinning behaald. Van de muren van Melilla kon de bevolking het gevecht gadeslaan.

ENGELAND.

LONDEN, 30 September. De *Morning Post* meldt, dat de cirkulaire van den russischen minister van buitenlandsche zaken, vorst Gortschakoff, over Ruslands buitenlandsche zaken, de westersche mogendheden niet zal afhouden van het blijven bezetten van Griekenland door hare troepen en van het zenden van hare vloten naar Napels, en dat het anglo-fransch verbond het gevaar, dat uit de cirkulaire mogt kunnen ontstaan, voorkomt.

— Aan de beurs alhier was een gerucht in omloop, dat fransche Regering den uitvoer van zilver zou verbieden; doch daaraan werd slechts door weinig personen geloof geslagen, daar deze maatregel geenszins het gewenschte gevolg kan hebben en de deur als het ware wijd zou openzetten voor den heimelijken uitvoer van dat metaal.

— Het nieuwe metaal aluminium is reeds goedkooper dan zilver, daar het tegen driehonderd franken het ℔ verkocht wordt.

— De dagbladen van Calcutta bevatten het jaarlijksch verslag van den handel in deze haven van 1855—56. De in- en uitvoeren bedroegen het vorig jaar 20 millioen £, dit jaar zijn zij tot 28 millioen £ geklommen. Invoer en uitvoer staan ten naastenbij gelijk, maar onder den invoer komt 6 millioen numerair voor. De voortbrengselen die het meest zijn toegenomen zijn, Indigo, rijst, zijde en oliezaden. Calcutta bekleedt tegenwoordig de vierde plaats onder de handeldrijvende steden van de wereld.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 27 Sept. De Keizer is gisteren te Schönbrunn van zijn reis naar Hongarije terug gekomen.

— De indruk, dien het verschijnen van een oorlogsvloot in den napelschen golf bij onze hoogere kringen te weeg gebragt heeft, is eenigzins bedaard door de zekerheid, die men meent te hebben, dat mogt eene demonstratie plaats hebben die echter niet onmiddelijk zal worden uitgevoerd. Men wil dat de oostenrijksche gezanten te Parijs en te Londen een dreigende instruktie van den graaf Buol ontvangen hebben, om de westersche mogendheden uit te nodigen van hun maritieme demonstratie tegen Koning Ferdinand af te zien.

— Graaf Heinrich Karl Friedr. Levin v. Wintsingerode is op zijn buitengoed *Bodenstein* in 78 jarigen ouderdom overleden. Hij was achtereenvolgens wurtembergsch gezant te Karlsruhe, Munchen, Parijs, Petersburg en Weenen, alsook in het hoofdkwartier der verbonden mogendheden gedurende den veldtogt van 1814 en 1815.

— In de algemeene vergadering der katholieke vereenigingen van Oostenrijk en Duitschland te Linz, is het voorstel aangenomen, dat Salzburg door de gezegde katholieke vereenigingen als zetel eener zuiver katholieke hoogeschool voor Oostenrijk en Duitschland aan de Bisschoppen werd aanbevolen. Voorts werd Keulen als plaats vastgesteld voor de volgende algemeene vergadering van alle katholicke vereenigingen in Duitschland.

BERLIJN, 27 Sept. Men schrijft uit Trier, dat Z. M. den Koning aldaar tegen drie ure verwacht werd. Ook Z. K. H. prins Hendrik der Nederlanden zal heden namiddag daar aankomen.

— Men schrijft uit St. Petersburg dd. 10/22 September, dat de onderhandelingen over den aanleg van russische spoorwegen, een gunstige ontknooping hebben erlangd, hoewel de Keizer de koncessie nog niet heeft onderteekend. Van alle nieuwe lijnen zal met den spoorweg van Petersburg naar Warschau het eerst worden begonnen; deze weg moet in drie jaren voltooid zijn. Een gedeelte daarvan, die langs het goevernement van Pskov gaat, zal reeds het volgende najaar worden geopend.

— Te Moskou is aan de officieren van het garnizoen, die aan den laatsten veldtogt hebben deelgenomen, een feestmaal aangeboden door de kooplieden. Men zegt dat dit feest *f* 400,000 gekost heeft. Het werd gegeven in de groote manege, welke 7500 [illegible] opgenomen heeft, en waar 40,000 ruiters met gemak kunnen manoeuvreren.

ITALIE.

ROME, 21 Sept. Te Pesaro heeft eene volks-beweging plaats gehad, die echter gelukkig spoedig onderdrukt is. De oorzaak of het voorwendsel was de invoering van de in Italië onder den naam van *tassa d'esercizio* bekende belasting op de patenten. Wegens de duurte der levensmiddelen en om andere oorzaken had men te Pesaro de inning dezer belasting eenigen tijd uitgesteld, doch ondanks het gemor van eenige ontevredenen zou die zonder ongeregeldheden toegepast kunnen zijn, ware het niet dat sommige demagogen proklamatien hadden aangeplakt, waarin de winkeliers uitgenoodigd werden hun magazijn gesloten te houden, onder bedreiging van anders met dolksteken te worden gestraft. Daar in Italië zulke bedreigingen dikwijls door daden gevolgd worden, befroof den neringdoenden de vrees en zij sloten hun winkel voor de beambten der belasting. De bestuurder der provincie bevond zich ongelukkig te Urbino, en in zijn afwezigheid had zijn plaatsvervanger, de zwakheid van het innen der belasting te schorsen. Doch zoo spoedig als d

Delegaat, op de tijding van den toestand, naar Pesaro gekomen was, begeleid door drie honderd man troepen, werd het besluit tot schorsing vernietigd en met de inning der belasting voortgegaan, die zonder verdere ongeregeldheden plaats had. De ambtenaar die zich had laten beangstigen is van zijn post ontzet.

— De benoeming der poolsche Bisschoppen heeft eindelijk een begin van uitvoering erlangd. Zooals men weet zijn in het konsistorie van 18 September zes prelaten geprekonizeerd, maar onder deze zes twee met den titel i. p. f. Het getal der openstaande zetels is grooter, doch het is te hopen dat de aangeknoopte onderhandelingen zullen toelaten dat ook de andere bezet worden. Die van Warschau, de meest, belangrijke is onder deze promotie begrepen.

— Tot opvolger van Z. Em. den Kardinaal Altirsi, die in de plaats treedt van den, naar zijn nieuw bisdom Osimo en Cingoli vertrekkende Kardinaal Brunelli, en tot prefekt der studiën benoemd is, wordt Z. Em. de Kardinaal Santucci genoemd.

De vice-staatssekretaris, Mgr. Berardi is uit Romagna hier teruggekeerd.

De Kardinaal Viale Prela houdt dagelijks konferentiën met den H. Vader; men vermeent dat zij betrekking hebben op het kondordaat met Oostenrijk.

De internationnale kommissie, voor den italiaansch-centralen-spoorweg, te Modena, heeft hare konferentiën geëindigd.

STADSNIEUWS.

In de 230ste Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 6e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 3195 en 9852 ieder *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 1 Oktober.

BEVALLEN (27 Sept.): C. W. Eggers, geb. Herrmann, Z. - J. W. Koopman, geb. van Rossem, Z. — (28 Sept.): W. M. van Geyt, geb. van Brugge, Z. - R. J. Barends, geb. Alexanders, Z. - A. Bing, geb. Benjamins, D. — (29 Sept.): A. C. Meijer, geb Jongeboer, Z. — (30 Sept.): A. M. Fischer, geb van der Lugt, D.

OVERLEDEN (25 Sept.): A. Schendelaar, geb. Vennekool, 59 j. — (26 Sept.): D. Cramer, 50 j.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

			29 SEPT. 4½ u. gebl.	30 SEPT. 4½ u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½	pCt.	$62\frac{9}{16}$	61½	a	61⅝	61¾
Dito Dito	3	″	74⅞	73⅞	″	74	74
Dito Dito	4	″	93⅝	93¼	″	93½	92½
O.-I. Leening 1844	4	″	92⅝		″		
Amortisatie	3½	″	90¼		″		
Handel-Maatschappij	4½	″	131		″		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½	″			″		
Dito Hollandsche dito					″		
Obligatiën	4½	″			″		
Maatschappij van Weld.	4	″			″		
Aand. Ned. Bank.		″			″		
België, Certifikaten	2½	″			″		
Dito *Rothschild*	2½	″	$50\frac{5}{16}$	50¼	″	50⅝	50⅝
Frankrijk, Obligatiën	3	″			″		
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	″	$23\frac{7}{16}$	23½	″	23¾	$23\frac{9}{16}$
Nieuwe	3	″					
Binnenlandsche	3	″	37¾	37⅝	″	$37\frac{11}{16}$	[illegible]
Cert. Coup. Sp. Com.					″		
Amortisable Schuld				6½	″		
Portugal, te Londen	3	″	44	$43\frac{15}{16}$	″	43⅞	
Dito Uitgestelde					″		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	″	102½	102⅛	″		
Dito A°. 1828—1829	5	″	101⅝	101¼	″	101⅝	
Negot. 1831 en 1833	5	″	91⅝	91½	″		
Nieuwe Engelsche	4½	″	93	93	″		
Negot. 1840	4	″	84¼	84¾	″		
Dito *Stieglitz*	4		83½	83½	″		
Dito Nieuwe	5	″	82⅝		″		
Certifikaten te Hamburg	5	″			″		
Inschr. op 't Grootboek	6	″			″		
Dito Certifikaten	6	″	63	63½	″		
Polen, Obligatiën	4	″		78	″		
Aandeelen 1835			152		″		
Oostenrijk, Metalliek	5	″	$73\frac{9}{16}$	73¼	″	$73\frac{7}{16}$	73⅜
Dito Nationale	5	″	75⅛	74½	″	74⅞	74¾
Dito 1847	2½	″	38½	38¼	″	$38\frac{7}{16}$	$38\frac{7}{16}$
Dito 1851 en 1852	2½	″	38½	38¼	″	$38\frac{7}{16}$	$38\frac{7}{16}$
Dito Nieuwe	5	″	83¼	83	″	83½	83⅜
Dito 1854	5	″	83¼	83	″	83½	83⅜
Weener Bank	5	″			″		
Dito	4	″	62		″		
Aand. met Loting fl. 250		*f*			″		
Nieuwe dito 1854				309½	″		
Pruiss. Aand. 1854	3½	″			″		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.		″			″		
Dito Orig.					″		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5			103½	″		
Sardinië, te Londen	5	″			″		
Denemarken, dito	5	″			″		
Louisiana, te Londen	5	″			″		
Brazilië	5	″	98½	98	″		
Dito 1843	5	″			″		
Mexiko, te Londen £ 100	3	″	21	$20\frac{15}{16}$	″	21	
Dito Onbepaalde	3	″	21	$20\frac{15}{16}$	″	21	
Peru	4½	″			″		
Grenada, dito à £ 100	2½	″	20⅝	20⅝	″	$20\frac{15}{16}$	
Dito Uitgestelde			$6\frac{15}{16}$	$6\frac{11}{16}$	″	$6\frac{15}{16}$	
Ecuador			14⅝		″		
Venezuela, te Londen	4½	″	29½	29⅝	″		
Dito Uitgestelde	1½	″			″		
Grieken, Bl. à £ 100	5	″			″		

N. 5 pc. Stieglitz 94, ⅛; O. 92⅝; O. B. A. *f* 1230; L. N. Phil. 85⅝; H. N. Phil. 96; Prost 67, 68, 67; B. Sp. 34, ½; Gren. onb. 20⅝, $\frac{15}{16}$; Venezuela onb. 29⅝.

Bij vrij levendigen handel waren zoowel binnen- als buitenlandsche fondsen prijshoudend.

Koers van het Geld: Beleening 5 pCt., Prolongatie 5½ pCt., Diskonto 4 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m	*f* 54¾		Livorno	2/m.	*f* 39⅛
″	zigt	″ $55\frac{5}{16}$		Napels	″	″ 85
Bordeaux	2 m.	″ 54½		Petersburg	″	″ 1.80
″	zigt	″ 55		Weenen	6/w.	″ 32⅞
Madrid	3/m.	″ 237		Augsburg	″	″ 35½
Cadix	″	″ 237		Frankfort	″	″ 98½
Seville	″	″ 236		Hamburg	2/m.	″ 34⅝
Bilbao	″	″ 236		″	zigt	″ 35¼
Lissabon	″	″ 40½		Londen	2/m.	″ 11,52½
Porto	″	″ 40½		″	zigt	″ 11,62½
Genua	2/m.	″ 45¼		Rotterdam		″ ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 30 Sept. Belg. leen. 2½ pc. 54. Obligatiën 3 pc. —; id. 4½ pc. 95; Spanje 1—3 pc. $23\frac{5}{16}$; Binnenl. 3 pc. 38¼; Romeinen 5 pc. 83⅛; Oostenrijk Met. 5 pc. 76½; id. Nat. 5 pc. 78¼.

PARIJS, 30 Sept. Fransche 4½ pc. 90.—; 3 pc. 67.50. 3 pc. Spanje 38⅝; id. 1¼ pc 24; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 87.

LONDEN, 30 Sept. Cons. 92⅞; Spanje buit. 3 pc. 41½; id. 1¼ pc. 23¾; Comité-Bew. 5¼; Pass. 6½; Rusl 5 pc 106; id. 4½ pc. 96; Holl. 4 pc. 96; id. 2½ pc. 63; Sard 5 pc. 89; Braz. 102; Peru 4½ pc. 77½; Gren. uitg. 6⅝; id. werk. 21½; Mexiko 3 pc. 21⅞; Portugal 4 pc. 48; Ecuador —; Wissel op Amst. 11.15½; Hamburg 13.6¾.

WEENEN, 30 Sept. Met. 5 pc. 80½; id. 4½ pc. 70; Bank-Aktiën 1055; Credit Anst. 332; Wissel op Londen 10 11; Amst. —; Parijs —; Goud —; Zilver —.

BERLIJN, 30 Sept. 3½ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland 104½; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 16½; Amst. 148¾; Hamb 140; Weenen —; Petersburg 104⅞.

HAMBURG, 30 Sept. Spanje 4¼ pc. 34½; id. 3 pc. 21⅞; Rusl. 5 pc. 100¼, 4½ pc. 89¼; 3 pc. Mexikanen 10½; Noord-Duits. bank 101; Wissel op Londen 3/m. 13.¼; id. kort 13 2; Amst. 36.55.

FRANKFORT, 30 Sept. 5 pc. Met. 77⅝; 1¼ pc. Spanje binnenl. $23\frac{7}{16}$; id. 3 pc. 37½; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —.

HANDELSBERIGTEN.

ANTWERPEN, 29 Sept. *Koffij.* 1155 b. Domingo per *Sara* werden heden afgedaan, waarvan 250 b. mooije kwal. tot 36 c. in kons. per ½ kilo.

Potasch in rijzing: 15 vs. Amer. 1e soort zijn tot *f* 23 en eenige vaten Russische tot £ 20 verkocht.

In *Granen* ging weinig om, maar de markt bleef vast. Verder bestond de omzet in: 141 b. Amer. en 100 b. Suratte *Katoen* tot zeer ferme prijzen, 800 b. gepelde Arracan *Rijst*

LONDEN, 27 Sept. *Rijst.* Zeilend is eene lading van 18,000 b. Necransie Arracan per *Tippoo Saib* tot 11 voor het kontinent verkocht.

HAVRE, 27 September. [illegible]

2400 b. Rio *Koffij* zijn afgedaan tot den gemiddelden prijs van fr. 60-50 in entr.

Huiden blijven in rijzing; 1500 stuks drooggezouten Fernambuck zijn op levering tot 115 fr. in kons. afgedaan.

200/m. kilo *Palmolie* van de Afrik. kust bedongen 55 fr.

Granen blijven in dezelfde positie met iets meer handel.

TRIEST, 25 Sept. *Rozijnen.* De prijzen in de Levant zijn op 225 P. gestegen, tot dezen koers is ¾ van den oogst genomen, ten gevolge waarvan eene prijsvermindering niet wel mogelijk is.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 29 Sept. Van Lindern, Alblasserwaard, Batavia, l. v. Brouwershaven,

BROUWERSHAVEN, 29 Sept. Douwes de Boer, H. Willebrordus, Tjilatjap naar Schiedam.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 1 Okt., in lading naar:

Duisburg.	J. W. Meeuwsen, Niederrein N°. 5.
Keulen.	J. D. Keuter, Junge Arend.
Ludwigh. en Mannheim.	J. G. Fenster, Mein Vergnügen.
Frankfort.	M. Hirschman, Frankfort N°. 12.
Keulen.	A. van Ahlen, Coln N°. 2.
Urdingen en Ruhrort.	C Scholten, Hoffnung.
Mannheim.	J. Schneckenberger, Adolf Sander.
Maintz.	F. Bauman, Maintz N°. 9
Dusseldorp en Neuss.	H. Polman, Niederrein N°. 4.

Rijnhoogte ARNHEM, 30 Sept. 2 el 10 duim.
KEULEN, 30 „ 9 vt. 8½ „

Advertentiën.

(2587) Heden verloste van eene welgeschapene *DOCHTER*, P. J. PAUWELS, geliefde Echtgenoote van

F. BAKKER.

'S HAGE, 29 September 1856.

(2581) Heden verloste allervoorspoedigst van een welgeschapen *ZOON*, H. M. VERWAIJEN, geliefde Echtgenoote van

J. C. VAN DER HEYDEN.

MIJDRECHT, den 29 September 1856.

(2588) Heden overleed, na een langdurig en smartelijk lijden, mijn geliefde Echtgenoot JOANNES HEFFTRICH, in den ouderdom van 53 jaren, mij nalatende vijf Kinderen meest allen te jong om het geleden verlies te kunnen beseffen.

Wed. J. HEFFTRICH, SANDERS.

LEYDEN, 28 September 1856.

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

De **Affaire** *zal op den gewonen voet worden voortgezet.*

(2585) Heden overleed tot onze bittere droefheid, ten huize van onzen geliefden Oom, de Eerw. Heer H. G. VAN COEVERDEN, Deken van Oldenzaal en Pastoor alhier, onze dierbare Zuster en Behuwdzuster, Mejufvrouw GESINA CHRISTINA ESSINK, in den ouderdom van 41 jaren, na voorzien te zijn van de laatste H. H. Sacramenten.

ENSCHEDE, 29 September 1856.

B. ESSINK, Med. et Art. Obst. Doct.
A. HOSTEL.
T. NOURY.
J. ESSINK.

(2578) Na een geduldig lijden overleed heden na voorzien te zijn met de Genademiddelen onzer Moeder de Heilige Kerk, onze waarde Echtgenoot en Vader de Koopman WILLEM LUNTER in den ouderdom van zes en zeventig jaren.

Die den Overledene in zijn handel en wandel gekend hebben, kunnen beseffen wat wij [illegible] in zijne gezegenden ouderdom in hem verliezen.

ANNA ENGBERS, Wed. LUNTER.
J. B. LUNTER, R. C. Pastoor.
Mede namens Broeders en Zusters.

FRANEKER, 24 September 1856.

(2586) Ten gevolge van een sterfgeval biedt er zich eene gelegenheid aan ter overname van eene **florissante Zaak** in **MANUFACTUREN**, op eene der beste standen, in eene der voornaamste steden van Noord-Holland. Het Huis en de Winkel zijn kort geleden geheel vernieuwd. Reflecteerenden vervoegen zich met *franco* brieven sub Ltt. N. J. bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN, Singel hoek Beulingstraat te Amsterdam.

(2593) Er wordt tegen November a. s., in eene **Banketbakkers-Affaire** gevraagd, eene **WINKEL-JUFVROUW**, van de R. C. Godsdienst, goed kunnende schrijven en rekenen [illegible] goede getuigschriften [illegible] letter [illegible] dezer Courant.

(2562) Door Gebr. VAN LANGENHUYSEN te 's Hage is verkrijgbaar gesteld à *f* 2.50:

DE TERUGKEER VAN

HUGO DE GROOT,

tot het Katholieke Geloof,

door C. BROERE,

Hoogleeraar aan het Seminarie te Warmond.

(2486) Bij G. B. VAN GOOR, te *Gouda*, is van de pers gekomen en in alle Boekwinkels verkrijgbaar gesteld:

NIEUW

GEOGRAPHISCH WOORDENBOEK

DER GEHEELE AARDE,

IN ÉÉN BOEKDEEL.

door ***J. Kramers Jz.***

Prijs ingenaaid *f* 15.75 en gebonden in [illegible] geperst Linnen Band met Vergulden Rug *f* 16.25.

»Een noodzakelijk, onmisbaar meubel in de huishouding van ieder fatsoenlijk man," zóó noemde een bevoegd Recensent dit Woordenboek, welks rijke inhoud (aan dien van tien gewone boekdeelen gelijk), volledigheid en degelijkheid, fraaije uitvoering en betrekkelijke onkostbaarheid als om strijd door alle Beoordeelaars zijn geroemd. En wie, die aanspraak maakt op den naam van fatsoenlijk man, zal zich in onze dagen niet gaarne eene kleine geldelijke opoffering voor zulk een meubel getroosten? *Geleerden* en *Letterminnaars*, *Zeelieden* en *Handelaars*, *Onderwijzers* en *Dagbladlezers*, zij allen kunnen van een Werk als dit even veel voordeel als genoegen hebben.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.